

Chod zásobovací služby v poli u německé armády.

1. Vývoj služeb v německé armádě.

Řízení a učlenění služeb v německé armádě se od světové války značně změnilo. Do války šlo Německo s Válečným etapním řádem, který byl vydán v r. 1912 na základě poznatků a zkušeností získaných z válek na konci 19. a na počátku 20. století. Podle tohoto řádu byla veškerá péče o zásobování a odsuny svěřena armádním etapním inspekcím. Avšak spolupráce těchto inspekci s hlavním velitelstvím nebyla dosti těsná, neosvědčily se proto a tak již na počátku roku 1915 byly zproštěny svého zásobovacího úkolu. Od této doby převzaly péči o zásobování a odsuny jednotlivá taktická velitelství, při čemž největší tíha tohoto úkolu spočívala na velitelství sboru.

Dnes jsou také všechna vyšší velitelství (armády, sbory, divise i samostatné brigády) vybaveny jednotlivými složkami služeb, ale vzhledem k jiným názorům na velitelství sborů jsou tyto složky rozděleny zcela jinak. Těžiště zásobovací a odsunové činnosti spočívá na velitelství armády a odtud přechází většinou přímo na velitelství divisi. Armáda je proto vybavena takovými složkami služeb a takovými základními záso-

bami, že může nejen zvládnout všechny podřízené divise, ale podle potřeby jim i přidělití posilové prostředky služeb.

Sbor je taktickým velitelstvím a má jen tolik služeb, kolik jich potřebuje k zásobování svých sborových útvarů (mimo divise). V zásobování mu připadá jen úloha pomocného prostředníka, který zasahuje jen v podrobnostech, a to jen výjimečně (může na př. zkrátit přiděl munice jedné divise v prospěch divise jiné a p.).

Divise je poměrně službami vybavena lépe než sbor, a to podle zásady, aby mohla i několik dní bojovat bez jakéhokoli přísunu od armády.

2. Rozdělení služeb a jejich řízení.

V Německu jsou služby rozděleny takto:

služba zásobovací, správní, zdravotnická, veterinářská, pořádková a polní pošta.

Úkoly, které mají tyto služby splnit v poli, shrnuje německá vojenská správa do těchto úkonů:

a) **přísun**, to je dodání veškerého potřebného materiálu ze zápolí k armádě v poli. Jde o tento materiál: munici, proviant, výstroj, pohonné hmoty, obručové, zbraně a nářadí všech druhů, polní poštu a ostatní drobnosti;

b) **odsun**, to je odvezení všeho, co brání armádě v pohyblivosti, jako jsou nemocní, ranění, nepotřebné nářadí a zbraně, vystřelené součásti munice, zajatci a kořist;

c) **využití a upotřebení** všeho zařízení, nalezeného v operačním pásmu, pro potřeby armády v poli, jakož i správa území s tím souvisící a bezpečnostní a pořádková služba za armádou;

d) **vlastní zásobování**, které si provádí polní armáda vlastními pomocnými prostředky na místě, jako zdravotnické ošetření mužstva lékařem jednotky, udržování zbraní zbrojíři, dělmistry, oprava a udržování nářadí řemeslníky a p.

Chod služeb je řízen rozkazy pro zásobování, které zpracovávají u různých vyšších velitelství důstojníci generálního štábu, zvaní ubytovatelé (Quartiermeister). Při tom se rozlišují dva druhy rozkazů:

rozkazy pro bojující jednotky,
rozkazy pro služby.

První je vydáván pod názvem „Zvláštní nařízení pro zásobování“ a může být částí operačního rozkazu nebo je vydán samostatně. V nutných případech, zvláště u nižších velitelství, mohou být krátká nařízení pro zásobování pojata přímo do operačního rozkazu jako zvláštní článek.

Tímto rozkazem je řízen pohyb proviantních a zavazadlových trenů u divise a jednotky se z něho dovídají vše, co se týče dovozu a odběru munice, proviantu, pohonných hmot, součástí výstroje, zbraní, jakož i odsunu raněných, poškozených zbraní, poškozeného nářadí a kořisti, pokud je veškerá doprava a přesuny tohoto materiálu provedena vlastními prostředky.

Rozkaz pro služby, zvaný „Zvláštní nařízení pro služby“, řídí zasedení a činnost služeb zásobovací, zdravotnické, správní, pořádkové a polní pošty. Služby nedostávají operační rozkazy a jsou o bojové situaci a úmyslu nadřízeného velitele informovány jen všeobecně v svém rozkaze, aby mohly správně přizpůsobit svou činnost všeobecné situaci

a myšlenky manévru. Dále se jim oznamují zásobovací silnice, protiletcká a protitanková opatření v oblasti služeb, jakož i všechny telefonní ústředny ležící v této oblasti. Poslední opatření zdá se velmi vhodné pro rychlý zásah do činnosti některých druhů služeb.

3. Zásobovací služba.

a) Prostředky vyšších velitelství.

Nejdůležitější službou, u které jsou zvláštní, pro nás zajímavé odchylky a která je také v svém výkonu nejmohutnější, je služba zásobovací. Chod této služby řídí přednosta zásobovací služby armády (sboru, divise), který patří do skupiny ubytovatele.

Zásobovací služba má tyto prostředky: zásobovací kolony, automobilní kolony s pohonnými hmotami, dílenské čety, polní dílny (jen u armády), zásobovací roty a prapory, pěchotní, dělostřelecké a jiné parky — jen u armády.

Zásobovací kolony slouží k přísunu munice, proviantu, zbraní, oděvu, výzbroje a bojových prostředků všech druhů a k odsunu zbraní, potřebujících opravy, náradí, kořisti, odpadků (nábojnic, obalů) a za zvláštních okolností i k odsunu raněných a nemocných lidí a zvířat.

Podle složení, způsobu pohybu a ložnosti se dělí kolony na automobilní malé (10 aut — 30 t) a velké (20 aut — 60 t), na vozatajské kolony (40 vozů — 30 t) a na soumarské kolony (5 t).

Podle přidělení jsou kolony rozděleny na celoarmádní (z velkých automobilních kolon), armádní (z malých i velkých automobilních kolon), sborové a divisní (z malých automobilních nebo vozatajských kolon).

Celoarmádní zásobovací kolony tvoří dopravní zálohu hlavního velitelství pro zásobování vojsk. Jsou přidělovány podle potřeby hlavním ubytovatelem armádám, sborům a divisím, anebo je jich užito podle pří-
mých rozkazů hlavního velitelství jako náhrady za zničené železnice a p.

Armádní zásobovací kolony slouží u armády k pohyblivému uložení části zásob munice, proviantu atd., k doplňování skladů a parků armády a k podpoře a doplňování dopravních prostředků zásobovací služby podřízených vyšších jednotek.

Sborové zásobovací kolony zásobují zásadně jen sborové útvary. Jen sborové zásobovací kolony jezdeckých sborů, jimž jsou zpravidla nařizovány daleké pohyby, vezou s sebou jistou zásobu munice a proviantu (především ovsu) a jsou často zasazovány k doplnění divisních jezdeckých kolon.

Divisní zásobovací kolony vezou podle zvláštního rozdělení část první výbavy munice a jednodenní dávku proviantu pro celou divisi. Tvoří spojovací článek mezi službami armády a výdejnami divise.

Automobilní kolony s pohonnými hmotami, malé i velké, mají obsah 25.000 nebo 50.000 l pohonných hmot a jistou zásobu obručů. Zásobují všechny automobilní kolony, automobily štábů a všech jednotek zbraní a služeb.

Čety dílenské slouží k malým opravám automobilních vozidel.

Polní dílny (u armády) mají za úkol opravovat zbraně a výzbroje.

Zásobovací roty u divise se člení na muniční, zásobovací, sběrnou a technickou četou, a jsou podle našeho názvosloví pracovními

rotami pro nádraží, parky, sklady a výdejny. Podobný úkol mají zásobovací prapory u armády.

Parky mají zásoby zbraní a ostatní výzbroje jako náhradu za ztráty, poškození a zničení. V některých případech zřizují odbočky, které předsunou podle situace dopředu.

b) Zásobovací dopravní prostředky u útvarů.

Zásobovací dopravní prostředky u útvarů jsou určeny jednak k tomu, aby stále vezly pohyblivou zálohu munice, proviantu, výzbroje a zavazadla, jednak provádějí veškerý přísun zásob k jednotkám a odsun nepotřebného materiálu nazpět. Podle tohoto hlediska jsou trény u vojenského tělesa rozděleny takto:

bojový trén, proviantní trén, zavazadlový trén a lehká kolona.

Bojový trén se skládá z bojových vozů (odřadů), z polní kuchyně a z náručních koní. Pojmem bojové vozy, které jsou obvykle s koňským potahem, rozumějí se vozidla, na nichž je naložena munice, speciální bojové prostředky, náhradní součástky a nářadí na malé opravy a zdravotnické a veterinářské soupravy. Pro pěší rotu je normálně jeden bojový vůz.

Proviantní trény. Každá pěší rota má jeden vůz, kulometná rota dva. V souhrnu tvoří proviantní trén I. Každý oddíl má střední nákladní automobil, z nichž je v celkovém rámci tvořen proviantní trén II. Proviantní trén I jest obvykle spojovacím článkem mezi polní kuchyní a proviantním trémem II, který obstarává odběr u divisi proviantní výdejny. U motorisovaných jednotek jest jen jeden proviantní trén, a to jeden nákladní automobil na setninu, na který možno naložit dvě normální dávky.

Shromáždění, odběr, pochodové směry a ubytování proviantních trénu jsou povšechně řízeny velitelstvím divise v článku zvláštní nařízení pro zásobování vojsk.

Zavazadlový trén má za účel odlehčit bojujícím jednotkám za boje i na pochodech od věcí, které s sebou nutně nepotřebují. Je tvořen nákladními auty, přidělovanými jednotkám až za mobilisace. Počítá se s tím, že asi 75% veškeré zátěže muže bude naloženo na zavazadlovém trénu a jen 25% nese muž. Na zavazadlovém trénu je též malá záloha oděvních a výstrojních součástek. Pohyb, ubytování, shromáždění a cíl přesunu tohoto trénu řídí velitelství divise, poněvadž jeho početnost vyžaduje vždy zvláštních opatření.

Lehké kolony vojskových těles slouží k udržování zásob munice, bojových prostředků a výzbroje. Tvoří spojovací článek mezi vojskovým tělesem a divisními zásobovacími kolonami nebo divisními muničními výdejny. Lehké kolony jsou převážně motorisovány a dopravují k tělesu munici všech druhů, zastírací materiál a p. Rozeznávají se tyto lehké kolony: pěší, jezdecké, dělostřelecké, ženijní a telegrafní.

c) Zásobování municí.

Divisní dotace munice, zvaná první výbavou munice, je rozložena takto:

1. u muže, na kulometném voze nebo kolesně,
2. na bojovém trénu (muniční vůz u pěší setniny, muniční odřad u baterie),

3. na lehkých kolonách jednotek (lehká pěší, dělostřelecká, jezdecká kolona),

4. na části divisních zásobovacích kolon.

Munice u muže a u děla je doplňována z bojového trénu. Ten se zásobuje z lehkých kolon útvarů, které zpravidla jsou doplňovány v muničních skladech armády nebo na muničních nádražích.

d) Zásobování proviantem.

V poli má voják jednu denní dávku potravin na polní kuchyni a kůň jednu dávku krmiva na voze nebo na sedle. Dvě další dávky jsou na proviantním trénu I (který je u nemotorisovaných útvarů hipomobilní). Další dávka je na části zásobovacích kolon jako pohyblivá záloha.

Kromě těchto normálních dávek mají útvary určeny jako trvalou zálohu pro případ, že nedojde k normálnímu zásobování, dvě železné dávky potravin. Z nich jedna, zkrácená, jest u muže a jedna, plná, na polní kuchyni. Dále jest jedna železná dávka krmiva na vozech nebo na koni.

Zásobování proviantem probíhá zpravidla takto:

Na proviantním nádraží odebere armádní zásobovací kolona příslušnou dávku proviantu a zaveze ji do armádního proviantního skladu. V něm jsou i zásoby oděvu a struje pro nutné případy, jakož i zásoby pro polní zátiší. Zde odbírá divisní zásobovací kolona a zaveze příslušnou dávku do divisní proviantní výdejny, kam je zavezeno i maso jateční četou a chléb pekárenskou rotou. V divisní výdejně odbírají proviantní trény.

Uvedené schema se ovšem může podle situace různě měnit. Vlak může na př. zajet přímo do armádního proviantního skladu a pak armádní zásobovací kolony dovážejí až do divisních proviantních výdejen anebo na nějaké překladiště, aby usnadnily a ulehčily cestu divisní zásobovací koloně. Mohou-li vlaky zajet až k divisi, odbírají na divisním proviantním nádraží přímo divisní zásobovací kolony a odtud odvázejí proviant přímo do divisních výdejen proviantu.

V divisních proviantních výdejních odbírají pravidelně proviantní trény II, které jsou motorisované, a to po oddílech. Z proviantního trénu II se proviant překládá na proviantní trény I (hipomobilní — pro prapor 4—5 vozů), při čemž je současně proviant rozdělen za přítomnosti proviantního praporu na setniny.

Za příznivých okolností (na př. za odpočinku) a při dobré silniční síti může proviantní trén II zajet až ke kuchyni. Trén I zůstává pak na ložen předchozí denní dávkou.

Motorisované útvary mají automobilní proviantní trén, který uveze dvě denní dávky a odbírá proto u výdejny jednou za dva dny. Tato výhoda je vyvážena nevýhodou, že v den, kdy vydává druhou dávku, musí provést ještě odběr u výdejny.

e) Zásobování pohonnými hmotami.

Výbava pohonných hmot u divise se dělí na:

vlastní zásoby vozidel,

zásoby jednotky na zvláštních autech pro pohonné hmoty (jest jen u jednotek motorisovaných) a

zásoby na divisní automobilní koloně s pohonnými hmotami.

Divisní automobilní kolona s pohonnými hmotami veze množství pohonných hmot pro necelou jednodenní spotřebu divise (pro vozidla

štábu pínou, pro ostatní vozidla částečnou). Automobilní kolona s pohonnými hmotami odbírá pohonné hmoty na nádraží, které se obvykle shoduje s nádražím proviantním, a podle potřeby zřizuje předsunuté výdejny pohonných hmot pro jednotlivá vozidla.

f) Udržování a náhrada zbraní, výstroje a automobilních vozidel.

Malé opravy provádějí u útvarů zbrojírů, dělmistři, rotmistři mechanici a rotmistři řemeslníci. Zbraně a výstroj, který nelze u útvaru opatřit, odevzdávají jednotky do divisní (armádní) sběrný výstroje, při čemž zároveň žádají o náhradu.

Zásoby materiálu jsou jen velmi malé a jsou vezeny na dopravních prostředcích vojenských těles. Divise a sbory nemají zásoby, žádné. Armáda má v různých parcích malé zásoby. Disponuje však polními dílnami, které jsou vybaveny personálem, stroji, surovinami a polotovary, takže mohou provést i složitější opravy. Armáda také může přidělit polní dílny samostatně operujícím divisím (na př. jezdeckým), když toho situace vyžaduje.

Menší opravy motorových vozidel provádí útvar, který má vlastní nářadí a náhradní součástky, opravy větší provádí divise a armáda u automobilních dílenských čet. Opravy složitější, které nemohou být provedeny u těchto čet, provádí armádní automobilní park nebo dílny a továrny v zápoli. Armádní automobilní park nahrazuje také ztráty osobních, nákladních i obrněných vozidel.

g) Řízení cirkulace.

Řízení dopravy na silnicích nepatří už do úkolů zásobovací služby, nýbrž je k tomu určena zvláštní služba — pořádková. Vykonávají ji polní četníci, kteří k tomu účelu mají přiděleny různé dopravní prostředky. Jsou přidělováni ubytovatelem a jejich činnost určuje a nařizuje ten velitel, jemuž byli přiděleni.

Literatura:

Bieringer mjr.: Nachschub-Fibel, Berlin 1937; Waldeck Dr. intend. rada: Handbuch der Heeresverwaltung (Intendantur) im Frieden und im Kriege, Berlin 1937; Witzleben: Taktikfibel, Berlin 1936; Paschasius: Kw. Kolonnen-Fibel, Berlin 1937; Wendepunkt-Verlag: Die Ernährung des Wehrmannes früher und heute, Leipzig 1937.

Literární přehled.

Pplk. B. C. Dening: **Modern War.** (Moderní válka.) Fleet, Hampshire, červen 1937, str. 107.

Na problém války se pohlíží v Anglii převážně s ostrovního hlediska. Kniha se obírá omyly, které stále ještě kolují, a načrtává nové myšlenky, které je mají nahradit. Chce studovat základní činitele národní síly, aby se přiblížil správným metodám, jak vyhrát válku, po případě jak koncentrovat úsilí, vedoucí k úspěšné obraně. Ke všemu tomu lze dospět jen

nelítostným rozbořem a proniknutím všech fakt. Autor je vzdálen jakékoli destruktivní kritiky.

Vojenská síla národa závisí na dvou činitelích. Prvním je počet vycvičeného vojska, druhým válečný potenciál, kterým se rozumí válečná pohotovost průmyslu, a to nejen početně, nýbrž i výkonností, konstruktivní schopností, polohou chráněnou proti leteckým útokům, množstvím surovin, dobře organizovanou dopravou a p.